

ACC. N:R M. 15301: 1-2.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Mättyis P. abó, Lunds*
Härad: ..... Berättare: *Edvard Hallin*
Socken: *Malmså* Berättarens yrke: *smedmästare*
Uppteckningsår: *1961* Född år *1848* i *Gjörup*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Smeden. s. 1-2.

LUF 111

Jag började 1893 som smedlärning. Jag är född 1878. Min far var lantbrukare. Jag var lärling tre och sedan arbetade i en grannsocken ett år. 1897 kom jag till Malmö. Jag började här med vagnsarbete. När jag blev min egen då var jag dels vagnsmed och dels byggnadssmed. Men så småningom blev jag uteslutande byggnadssmed: jag gjorde balkongräcker och konstruktioner. Jag har lagt in värmeledning och byggd byggnadshissar t.ex. Jag arbetade för en betongfirma i flera år. Sedan fick jag så många kunder, att jag sade till dem att jag kan inte arbeta längre för dem. Jag startade 1903. Just då började man med balkongräcken. Jag har gjort också många brandstegar t.ex. För i tiden fanns det mycket mer smidesarbete på ett hus än finns idag. Vi gjorde mycket konstsmed också till byggnaderna. Jag har gjort en brandstege som gick upp 12000 kronor. Det var av rostfritt material. Vi skodde hästar också i början, men vi gick ganska snart ifrån den. Vi hade rätt mycket med elektriska firmor att göra i stället. Med bönderna var det bara så kontakt att gjorde rätt mycket gravräcker och det gick till bönder också. Lantbrukssmede gjorde jag inte sedan jag blev min egen. Vagnar gjorde jag vid början.

Det fanns flera firmor som arbetade för åkarna. Bönderna kom också in i stad och fick lagade sina redskap: klösar, harvar och plogar. Men det försvann ganska fort. Lång tid arbetade jag för båtar också. Jag gjorde nästan allt som behövts till stutarna. Jag har gjort mycket saklar (saklar) till dem: jag gjorde 11 kronor per stycken, medan i Stockholm gjorde man 28 ~~stycken~~ kronor per stycken. Och det var inte till hälften så bra som vi gjorde.

När det gällde byggnadssmede då räknade vi både per kilo och stycken. Men det gick mest på kilo. Vi har också gjort allt i fyr. Det var en stor yrkesskicklighet att kunna hantera järnet. Idag kan man knappast fatta hur kunde de gamla

öva sig upp till sådan skicklighet.

När jag kom i lära jag hade 175 kronor i tre år. Det var den vanliga lön som gick ut på tre år. När jag slutade som lärling och började som gesäll fick jag 4 kronor i veckan. Det räknades då som mycket bra betalt på den tiden. Det var 1898. Jag var på Kokums också i Malmö: jag var svarvare där och fick 18 öre i timman. Vi betalade så mycket i sjukkassan att vi inte fick mer ut än 9 kronor i veckan. När jag var 22 år gammal började jag hos Malmkvist i Malmö, då hade jag 40 öre i timman. Vi var inte mer tre eller fyra som hade så hög lön.

Jag handlade järnet i Malmö: hos olika firmor. Jag kan säga att järnets kvalité är genomgående bättre nu än var förr. Vi behövde alltid olika slags järn, t.ex. Martin-järn.